

DOI 10.32405/2218-7650-2018-6(35)-69-82
УДК 377.014.5

Денисова Анастасія Володимирівна,
завідувач навчального відділу
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»,
м. Біла Церква, Україна
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4014-9312>
dipodenisova@gmail.com

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У цій статті висвітлюється поняття «якість підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти». Оскільки в сучасних умовах бракує кваліфікованої робочої сили для подальшого забезпечення кадрового потенціалу України, гостро постає потреба професійної підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, технологічних трансформацій та орієнтованих на професійне й особистісне вдосконалення для здійснення якісної підготовки робітників. Розглянуто підходи вчених до визначення якості освіти. З'ясовано, що якість освіти визначається, як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг, і характеризується подвійністю цільових орієнтацій, що полягає, з одного боку, в тому, що є особисті цілі, як задоволення потреб споживачів освітніх послуг, з іншого – професійні цілі, як відповідність вимогам до компетентності фахівця. Зазначено, що застосування квалітології у площині дослідження якості освіти йде у напрямках загальної теорії якості освіти, кваліметрії й управління якістю. Зроблено аналіз підвищення кваліфікації як складової загальної системи неперервної освіти особистості. Визначено якість підвищення кваліфікації як певну характеристику освітньої діяльності щодо рівня вдосконалення/розвитку професійних компетентностей слухачів за програмою підвищення кваліфікації відповідно до суспільних вимог і потреб фізичних або юридичних осіб. Встановлено, що структурними елементами моделі якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти виступають критерії якості умов (освітнього середовища), процесу та результату.

Ключові слова: якість освіти; квалітологія; управління якістю; підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; якість підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти; показники якості.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Історично склалося, що в умовах соціально-економічних, культурно-духовних, технологічних трансформацій, носіями суспільних змін та освітніх перетворень виступають педагогічні працівники. Це твердження знаходить своє відображення у концептуальних положеннях розвитку як неперервної педагогічної освіти взагалі, так і місії науково-педагогічних і педагогічних працівників, зокрема.

Актуальною потребою сьогодення є необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати та приймати нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникаючи стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі та функції, забезпечувати випереджувальність розвитку країни, реалізовувати освітні проекти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському і світовому ринку освітніх послуг тощо [1].

Не залишає сумніву і той факт, що у сучасних умовах бракує кваліфікованої робочої сили для подальшого забезпечення кадрового потенціалу України, особливої уваги потребує саме розвиток професійної освіти.

Світова тенденція неперервної професійної освіти (освіти впродовж життя) зумовлює необхідність цілісного розв'язання проблем розвитку трудового потенціалу, його професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації, щоб дати людині належні знання, вміння та компетентності для забезпечення її гармонійної взаємодії з технологічним суспільством, що швидко розвивається [2].

З огляду на випереджальний характер освіти, сучасна система підвищення кваліфікації педагогічних працівників повинна бути адаптивною до соціально-економічних умов держави, вимог суспільства, учасників освітнього процесу, орієнтованою на професійне й особистісне вдосконалення та розвиток педагогічних працівників.

Безсумнівно, означені питання перебувають у центрі уваги та потребують подальшого дослідження, особливо у контексті забезпечення та поліпшення якості підвищення кваліфікації фахівців професійно-технічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі якість освіти розглядається достатньо ґрунтовно і різноаспектно. Так,

методологічні проблеми якості освіти відображено у працях В. Кременя, О. Савченко, В. Зайчука, О. Локшиної, Т. Лукіної, О. Ляшенка, управлінню якістю вищої освіти приділяли увагу В. Луговий, Н. Діденко, В. Курило; праці О. Авраменко, І. Лупан, Л. Лутченко, Н. Пасічник присвячені освітнім вимірюванням, які адаптовані до стандартів ЄС. Теоретичне обґрунтування кваліметричного підходу в управлінні освітою представлено у працях О. Ануфрієвої, Г. Данилової, Г. Єльнікової, З. Рябової, Л. Покроєвої та інших. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників знайшли відображення у працях В. Олійника, М. Кириченка, В. Маслова, Т. Сорочан; Н. Клокар досліджує теорію та практику моніторингового супроводу управління підвищенням кваліфікації педагогічних кадрів регіону.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета статті полягає у теоретичному аналізі та визначенні основних критеріїв якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТО.

Відповідно до зазначеної мети, у статті поставлено такі *завдання*: проаналізувати сучасні підходи до визначення категорій якості освіти загалом та підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти, зокрема, визначити й обґрунтувати критерії якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічної освіти.

3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Загальновідомо, що поняття «якість» у широкому розумінні є універсальною філософською категорією, що визначає:

1. Внутрішню визначеність предмета, яка являє специфіку, що відрізняє його від усіх інших.

2. Ступінь вартості, цінності, придатності чого-небудь для його використання за призначенням.

3. Ту чи іншу характерну ознаку, властивість, рису кого-, чого-небудь [3].

Якість, як системна категорія (R), на думку Ю. Андріанова, А. Субетто, може бути описана формулою її часткових аспектів [4]:

$$\text{Якість (R)} = (\text{А, Б, В, Г, Д, Є, Ж}) \quad (1)$$

де:

А – якість, як сукупність властивостей (аспект властивості);

Б – якість структурна, являє собою ієрархічну систему властивостей або якостей частин об'єкта (аспект структурності);

В – якість як динамічна система властивостей (аспект динамічності);

Г – якість, як істотна визначеність (детермінованість) об'єкта (процесу), що виражається в закономірному зв'язку складових елементів, частин й умов розвитку об'єкта (аспект визначеності);

Д – багатогранність якості, що розкривається через систему моментів: властивість, структура, система, границя, цілісність, визначеність, стійкість, мінливість, кількість (аспект зовнішньо-внутрішньої обумовленості);

Є – якість обумовлює одиничність об'єкта (процесу), його специфічність, цілісність, упорядкованість, визначеність, стійкість (аспект специфікації);

Ж – якість, що створена людиною (суспільством) для об'єктів і процесів, має цінність (аспект цінності).

Дослідження якості здійснюється у межах квалітології – науки про якість створюваних людиною об'єктів і процесів. Найважливішим типом системно-структурного уявлення квалітології є тріадне системно-теоретичне розгортання квалітології у формі єдності трьох основних теорій – теорії якості, кваліметрії, теорії управління якістю (принцип триєдності квалітології по А. Субетто) [5].

Як зазначає О. Ляшенко, якість освіти можна представляти як багатовимірну модель соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток, та системи освіти, яка реалізує їх на певних етапах навчання людини. Вона є багатогранною категорією, яка за своєю сутністю відображає різні аспекти освітнього процесу – філософські, соціальні, педагогічні, політичні, демографічні, економічні й інші [6].

Так, у «Законі про освіту», термін «якість освіти» вживається в такому значенні: відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг [7].

Водночас якість освіти розглядається, як комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Це певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання [8].

Отже, «якість» розглядається як результат, так і процес. Це справедливо зазначають А. Новиков, Д. Новиков, оскільки кореневе поняття «освіта» поширюється і на «освіту» як результат (освіченість), і на «освіту» як освітній процес, що дає змогу отримати необхідний результат, то і поняття «якість освіти» відноситься і до результату, і до процесу.

Як зазначалось раніше, якість – це динамічна система властивостей,

що зумовлена змінами вимог споживачів, замовників, суспільства, таким чином зміна умов реорганізує і сам процес.

С. Калдибаєв, А. Бейшеналієв обґрунтовують спіралеподібний (взаємозворотній) процес розвитку системи освіти з метою підвищення її якості та розглядають якість освіти як взаємопов'язану структуру з трьох основних компонентів: якість результату, якість процесу, якість умов. Оскільки оцінка якості результату обумовлює зміну якості умов і якості процесу, то оцінка якості процесу обумовлює розвиток якості умов і впливає на якість результатів. Отже, якість одного компонента впливає на якість інших компонентів [9].

З іншого боку, якість освіти також характеризується подвійністю цільових орієнтацій, що полягає, з одного боку, в тому, що присутні особисті цілі, як задоволення потреб споживачів освітніх послуг, з іншого – професійні цілі, як відповідність вимогам до компетентності фахівця.

Відтак, можна стверджувати, що якість освіти – збалансована відповідність процесу, результату і самої освітньої системи цілям, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти [10].

4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для вирішення поставленої мети використано теоретичні методи наукового дослідження: аналіз сучасного стану досліджуваної проблеми у філософській, педагогічній та спеціальній літературі, класифікація критеріїв та показників.

5. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Відповідно до принципу триєдності, квалітологія освіти складається з теорії якості освіти, кваліметрії людини й освіти, теорії управління якістю освіти. Застосування квалітології у площині дослідження якості освіти йде у напрямках [5], [11], [12]: 1) загальної теорії якості освіти – у формування достовірного наукового знання про сукупність визначених об'єктів, методи пояснення та передбачення явищ і процесів цієї предметної галузі, визначення основних теоретичних компонентів загальної теорії якості (поняттєво-категоріального апарату, концептуальної схеми, логіко-математичного апарату, загальних законів і сфери їх застосування); 2) по лінії кваліметрії – вимірювання, оцінювання якості освіти, кваліметричного шкалювання, визначення методів і моделей оцінки показників і критеріїв якості; 3) управління якістю – у розрізі дослідження впливу на процеси становлення, забезпечення, підтримки розвитку (поліпшення) якості об'єктів (процесів) в їх життєвому циклі й організації зворотного зв'язку (контроль, оцінка, аналіз) згідно зі сформованими цілями, нормами, доктриною.

Відповідно до структурної моделі якості освіти, оцінюванню підлягають показники якості освітніх процесів, технологій, ресурсного забезпечення, змісту освіти й освітніх програм, професійної підготовки і кваліфікації педагогічних кадрів, управлінських технологій, цілей і норм з якості в освіті, організаційних структур, системи моніторингу, механізмів фінансування тощо. Зовнішня якість освіти розуміється як рівень підготовки випускників, які мають реалізувати завдання, що висуває суспільство [13].

Важливе місце у забезпеченні високоякісної освіти на всіх її рівнях посідає якість професійної підготовки і кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) кадрів. Вітчизняна післядипломна педагогічна освіта (ППО) спрямована на вдосконалення та розвиток професійної компетентності педагогічних кадрів відповідно до вимог державної політики в галузі освіти, запитів роботодавців, а також потреб споживачів освітніх послуг. Важливою складовою системи ППО є підвищення кваліфікації (ПК).

В енциклопедії освіти, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів тлумачиться як складова загальної системи неперервної освіти особистості, Г. Кравченко [14] конкретизує означене поняття та розглядає ПК як гнучку підсистему неперервної освіти, яка оперативно реагує на вимоги й запити суспільства, постійно забезпечує зростання фахової компетентності педагогів.

На думку В. Маслова [15], головна мета ПК – забезпечення відповідності фахової і посадово-функціональної компетентності працівників освіти потребам і вимогам суспільства на конкретно-історичному етапі соціально-економічного розвитку української спільноти й інтегративних процесів у всесвітньому освітянському просторі.

В. Олійник [16] зазначає, що будь-яка система підвищення кваліфікації характеризується за трьома показниками, а саме: базовими, педагогічними, організаційними. Базові показники характеризують цілі, завдання, принципи, функції систем підвищення кваліфікації. Педагогічні показники визначають основні параметри освітньої діяльності в системі підвищення кваліфікації, а саме: форми навчання й організація навчального процесу; освітні стандарти; наукове, нормативне, дидактичне, методичне, інформаційне, кадрове забезпечення та ін. Організаційні показники характеризують структуру та рівні системи, порядок комплектації, управління, фінансування, матеріально-технічного забезпечення тощо. Особливу значущість при цьому має юридичне оформлення системи як цілісної структури та нормативне забезпечення її функціонування та розвитку.

Досліджуючи систему підвищення кваліфікації педагогічних

працівників професійно-технічної освіти (ПК ПП ПТО), слід зазначити її специфічні ознаки. Так, В. Олійник зазначає, що ПК ПП ПТО розглядається у контексті такого соціального явища, як «неперервна освіта» – складний і тривалий у часі процес адаптування індивіда до реалій професійного та громадського буття.

Характерною для професійно-технічної освіти є належність до освітньої системи (видова ознака) та професійно-технічна спрямованість (родова ознака), яка обумовлює специфічні цілі, характер діяльності і контингент осіб, що навчаються, підпорядковуючи їхні дії системоутворювальним чинникам більш узагальнених систем освіти, виробництва, суспільства в цілому [17].

Г. Жукова, Е. Комарова, Н. Нікітіна трактують якість неперервної профосвіти фахівців у контексті діяльності закладу освіти, яка спрямована на задоволення потреб: а) особистості – в адаптації до мінливих професійних, соціально-економічних, суспільно-політичних, морально-психологічних умов життєдіяльності в сучасному соціумі, а також в саморозвитку; б) професійного співтовариства – в підготовці компетентних працівників, здатних забезпечити зростання продуктивності праці, поширення технологічних інновацій; в) суспільства в цілому – у формуванні соціально-активних і здатних адаптуватися до реалій життя громадян, що орієнтуються на загальнолюдські цінності, які забезпечують зростання національного доходу і культурного розвитку країни [18].

Таким чином, ПК ПП ПТО розглядається як складна соціальна система, яка має на меті вдосконалення та розвиток професійно-педагогічної компетентності через опанування сучасних освітніх технологій, методик загальної та професійної педагогіки, психології, а також ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, прогресивними методами організації праці, необхідними для здійснення якісної підготовки кваліфікованих робітників [19].

Стосовно якості ПК ПП ПТО, то її можна розуміти як певну характеристику освітньої діяльності щодо рівня вдосконалення / розвитку професійних компетентностей слухачів за програмою підвищення кваліфікації відповідно до суспільних вимог і потреб фізичних або юридичних осіб.

Найважливішим етапом побудови моделі є науково обґрунтований відбір критеріїв, показників, системи факторів. Структурними елементами моделі якості ПК ПП ПТО виступають критерії якості умов (освітнього середовища), процесу та результату. Конкретизуючи означені критерії та показники, можна виділити такі елементи моделі якості [10], [20]:

а) якість організації освітнього середовища (якість забезпечення необхідних ресурсів (нормативних, навчальних і методичних) для

організації освітнього процесу, зокрема самостійної роботи слухачів за освітньо-професійною програмою; використання інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом тощо);

б) процесуальний компонент (якість освітнього процесу, науковість, інноваційність, практикоорієнтованість змісту курсів підвищення кваліфікації та освітніх програм, педагогічна майстерність науково-педагогічних працівників, форми, методи, технології курсової підготовки).

в) результативний компонент (рівень досягнення результатів навчання (компетентності) на курсах підвищення кваліфікації, рівень оригінальності й інноваційності випускних робіт слухачів, відсутність у них ознак академічного плагіату, рівень упровадження результатів навчання в практику професійної діяльності).

6. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що дослідження проблеми якості освіти загалом та якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТО, зокрема на сучасному етапі розвитку суспільства, обумовлено змінами у характері та змісті педагогічної праці, необхідністю підготовки фахівців, орієнтованих на професійне та особистісне вдосконалення та розвиток для здійснення якісної підготовки кваліфікованих робітників.

З'ясовано, що ПК ПП ПТО — це складна соціальна система, яка розглядається у контексті такого соціального явища, як «неперервна освіта», та має ознаки освітньої системи та професійно-технічну спрямованість, яка обумовлює специфічні цілі, характер діяльності і контингент осіб, що навчаються. Ознакою якості ПК ПП ПТО є певна характеристика освітньої діяльності щодо рівня вдосконалення/розвитку професійних компетентностей слухачів за програмою підвищення кваліфікації відповідно до суспільних вимог і потреб фізичних або юридичних осіб. Структурними елементами моделі якості ПК ПП ПТО виступають якість умов (освітнього середовища), процесу та результату.

Перспективи подальших досліджень. Представлені результати досліджень є початковою ланкою у розробленні моделі моніторингу якості підвищення кваліфікації ПП ПТО на основі визначених критеріїв якості.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Міністерство освіти і науки України. (2018, Січ. 15). *Наказ № 36, «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти»*. [Електронний ресурс]. Доступно: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/58996/.

- [2] Верховна Рада України. (2016, Берез. 30). *Постанова № 40, ст. 622 Про проведення парламентських слухань на тему: «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1055-viii>.
- [3] Словник української мови. *Академічний тлумачний словник (1970–1980)*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://sum.in.ua/>.
- [4] Ю. М. Андрианов, и А. И. Субетто, *Квалиметрия в приборостроении и машиностроении*. Ленинград, Россия: Машиностроение, 1990, 216 с.
- [5] А. И. Субетто, *Квалиметрия: малая энциклопедия*. СПб., Россия: ИПЦ СЗИУ – фил. РАНХиГС, 2015, 244 с.
- [6] О. Ляшенко «Якість освіти як чинник розвитку української школи», *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, ч. 4, 2012. [Електронний ресурс]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2012_4_31.
- [7] Верховна Рада України. (2017, Верес. 28). *Закон № 38–39, ст. 380 «Про освіту»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
- [8] *Якість освіти*, [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti>.
- [9] С. К. Калдыбаев, и А. Б. Бейшеналиев, «Качество образовательного процесса в структуре качества образования», *Успехи современного естествознания*, № 7, с. 90–97, 2015.
- [10] О. І. Ляшенко, Т. О. Лукіна, І. Є. Булах, та М. Р. Мруга, *Методика і технології оцінювання діяльності загальноосвітнього навчального закладу*. Київ, Україна: Педагогічна думка, 2012, 160 с.
- [11] А. М. Новиков, и Д. А. Новиков, *Методология: словарь системы основных понятий*. Москва, Россия: Либроком, 2013, 208 с.
- [12] *Наукова теорія*. [Електронний ресурс]. Доступно: goo.gl/BzdJN7.
- [13] Т. О. Лукіна, *Становлення системи моніторингу освітньої галузі в Україні: проблеми та перспективи*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://lib.iitta.gov.ua/4049/>.
- [14] Г. Ю. Кравченко, *Адаптивне управління розвитком інститутів післядипломної педагогічної освіти в Україні*. Київ, Україна: Педагогічна думка, 2015, 300 с. Бібліогр.: с. 270–299.
- [15] Л. Б. Лук'янова, О. В. Аніщенко, *Освіта дорослих: короткий термінологічний словник*. Київ; Ніжин, Україна: Видавець ПП Лисенко М. М., 2014, 108 с.
- [16] В. В. Олійник, В. О. Гравіт, Л. Л. Ляхоцька та ін. *Науково-методичні основи модернізації освітньої діяльності у вищих навчальних закладах післядипломної педагогічної освіти*. Київ, Україна, 2014, 177 с.

- [17] В. Олійник, «Теоретико-методологічні засади управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти», дис. д-ра наук, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ, 2004, 489 арк., дод., Бібліогр.: арк. 412–451.
- [18] Г. С. Жукова, Е. В. Комарова, и Н. И. Никитина, «Проектирование системы менеджмента качества непрерывного профобразования специалистов социальной сферы на основе квалиметрического подхода», *Ученые записки*, т. 2, № 5, с. 197–204, 2013.
- [19] Міністерство освіти і науки України. (2014, Квіт. 30). *Наказ № 535 «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0840-14>.
- [20] Ю. О. Лихашерстная, «Мониторинг качества курсовой подготовки в системе повышения квалификации педагогов», дис. канд. наук, Ижевск, 2011, 196 с.

THE QUALITY OF ADVANCED TRAINING OF PEDAGOGICAL WORKERS OF VOCATIONAL EDUCATION IN THE SYSTEM OF LIFELONG PROFESSIONAL EDUCATION

Anastasiia Denysova,

Head of the training department
of Bilotserkivskiyi Institute
of Continuous Professional Education,
Bila Cerkva, Ukraine
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4014-9312>
dipodenisova@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the concept of the quality of advanced training of pedagogical workers of vocational education. The need for professional training, retraining and advanced training of specialists adapted to modern socio-cultural conditions, technological transformations and focused on professional and personal improvement for quality training of workers is acute in modern conditions of lack of skilled labor and for further provision of personnel potential of Ukraine. The approaches of scientists to determining the quality of education are considered. It is determined that the quality of education is determined as compliance of the training results to requirements established by the legislation and the relevant standard of education and/or the contract on the provision of educational services and is characterized by duality of target orientations which consists on the one hand in the fact that there are personal goals such as meeting the needs of consumers of educational

services and on the other hand professional goals as compliance with the requirements of the competence of a specialist. It is noted that the use of qualilogy in the field of study of the quality of education goes in directions: general theory of education quality, qualimetry and quality management. The analysis of advanced training as a component of the general system of lifelong education of the individual is done. The quality of advanced training is determined as a characteristic of educational activity regarding the level of improvement/development of professional competencies of the students in the program of advanced training according to public requirements and needs of individuals or legal entities. It is established that indicators of the quality of the conditions (educational environment), process and result are the structural elements of the model of advanced training of pedagogical workers of vocational education.

Keywords: quality of education; qualilogy; quality management; advanced training of pedagogical workers; quality of advanced training of pedagogical workers of vocational education; indicators of the quality.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ ЗАВЕДЕНИЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНО- ТЕХНИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СИСТЕМЕ НЕПРЕРЫВНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Денисова Анастасия Владимировна,
заведующая учебного отдела
Белоцерковского института
непрерывного профессионального образования
ГВУЗ «Университет менеджмента образования»,
г. Киев, Украина
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4014-9312>
dipodenisova@gmail.com

Аннотация. В данной статье освещается понятие «качество повышения квалификации педагогических работников профессионально-технического образования». Поскольку в современных условиях не хватает квалифицированной рабочей силы для дальнейшего обеспечения кадрового потенциала Украины, остро возникает необходимость профессиональной подготовки, переподготовки и повышения квалификации специалистов, адаптированных к современным социокультурным условиям, технологическим трансформациям и ориентированных на профессиональное и личностное совершенствование для осуществления качественной подготовки рабочих. Рассмотрены

подходы ученых к определению качества образования. Установлено, что качество образования определяется, как соответствие результатов обучения требованиям, установленным законодательством, соответствующим стандарту образования и / или договору о предоставлении образовательных услуг. Характеризуется двойственностью целевых ориентаций, с одной стороны, в том, что присутствуют личные цели, как удовлетворение потребностей потребителей образовательных услуг, с другой – профессиональные цели, как соответствие требованиям к компетентности специалиста. Отмечено, что применение квалитологии в плоскости исследования качества образования идет в направлении общей теории качества образования, квалитметрии и управления качеством. Сделан анализ повышения квалификации как составляющей общей системы непрерывного образования личности. Определено качество повышения квалификации как характеристика образовательной деятельности по уровню усовершенствования / развития профессиональных компетенций слушателей по программе повышения квалификации в соответствии с общественными требованиями и потребностями физических или юридических лиц. Установлено, что структурными элементами модели качества повышения квалификации педагогических работников профессионально-технического образования выступают показатели качества условий (образовательной среды), процесса и результата.

Ключевые слова: качество образования; квалитология; управление качеством; повышение квалификации педагогических кадров; качество повышения квалификации педагогических работников профессионально-технического образования; показатели качества.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2018, Sich. 15). Nakaz № 36, «Pro zatverdzhennia Typovoi osvitnoi prohramy orhanizatsii i provedennia pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv zakladamy pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity» [Elektronnyi resurs]. Dostupno: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/58996/.
- [2] Verkhovna Rada Ukrainy. (2016, Berez. 30). Postanova № 40, st. 622 Pro provedennia parlamentskykh slukhan na temu: «Profesiina osvita yak skladova zabezpechennia kvalifikovanoho kadrovoho potentsialu Ukrainy: problemy ta shliakhy vyrishennia». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1055-viii>.

- [3] Slovník ukrajskoi movy. Akademichnyi tľumachnyi slovník (1970–1980). [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://sum.in.ua/>.
- [4] YU. M. Andrianov, i A. I. Subetto, Kvalimetriya v priborostroenii i mashinostroenii. Leningrad, Rossiya: Mashinostroenie, 1990, 216 s.
- [5] A. I. Subetto, Kvalimetriya: malaya ehnciklopediya. SPb., Rossiya: IPC SZIU – fil. RANHiGS, 2015, 244 s.
- [6] O. Liashenko «Iakist osvity yak chynnyk rozvytku ukrajskoi shkoly», Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu, ch. 4, 2012. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2012_4_31.
- [7] Verkhovna Rada Ukrainy. (2017, Veres. 28). Zakon № 38–39, st. 380 «Pro osvitu». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
- [8] Yakist osvity, [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti>.
- [9] S. K. Kaldybaev, i A. B. Bejshenaliev, «Kachestvo obrazovatel'nogo processa v strukture kachestva obrazovaniya», Uspekhi sovremennogo estestvoznaniya, № 7, s. 90–97, 2015.
- [10] O. I. Liashenko, T. O. Lukina, I. Ye. Bulakh, ta M. R. Mruha, Metodyka i tekhnolohii otsiniuvannia diialnosti zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu. Kyiv, Ukraina: Pedahohichna dumka, 2012, 160 s.
- [11] A. M. Novikov, i D. A. Novikov, Metodologiya: slovar' sistemy osnovnykh ponyatij. Moskva, Rossiya: Librokom, 2013, 208 s.
- [12] Naukova teoriia, [Elektronnyi resurs]. Dostupno: goo.gl/BzdJN7.
- [13] T. O. Lukina, Stanovlennia systemy monitorynhu osvitnoi haluzi v Ukraini: problemy ta perspektyvy, [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://lib.iitta.gov.ua/4049/>.
- [14] H. Yu. Kravchenko, Adaptivne upravlinnia rozvytkom instytutiv pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity v Ukraini. Kyiv, Ukraina: Pedahohichna dumka, 2015, 300 s. Bibliohr.: s. 270–299.
- [15] L. B. Lukianova, O. V. Anishchenko, Osvita doroslykh: korotkyi terminolohichnyi slovník. Kyiv; Nizhyn, Ukraina: Vydavets PP Lysenko M. M., 2014, 108 s.
- [16] V. V. Oliinyk, V. O. Hravit, L. L. Liakhotska ta in. Naukovo-metodychni osnovy modernizatsii osvitnoi diialnosti u vyshchykh navchalnykh zakladakh pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity. Kyiv, Ukraina, 2014, 177 s.
- [17] V. Oliinyk, «Teoretyko-metodolohichni zasady upravlinnia pidvyshchenniam kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv proftekhosvity», dys. d-ra nauk, Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova, Kyiv, 2004, 489 ark., dod., Bibliohr.: ark. 412–451.

- [18] G. S. Zhukova, E. V. Komarova, i N. I. Nikitina, «Proektirovanie sistemy menedzhmenta kachestva nepreryvnogo profobrazovaniya specialistov social'noj sfery na osnove kvalimetriceskogo podhoda», Uchenye zapiski, t. 2, № 5, s. 197–204, 2013.
- [19] Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2014, Kvit. 30). Nakaz № 535 «Pro zatverdzhennia Poriadku pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh pratsivnykiv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv» [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0840-14>.
- [20] YU. O. Lihasherstnaya, «Monitoring kachestva kursovoj podgotovki v sisteme povysheniya kvalifikacii pedagogov», dis. kand. nauk, Izhevsk, 2011, 196 s.